

10

Nationaal burgerforum klimaat- en energiebeleid

Aan de orde is het **tweeminutendebat Nationaal burgerforum klimaat- en energiebeleid (CD d.d. 28/06)**.

De **voorzitter**:

Aan de orde is het tweeminutendebat Nationaal burgerforum klimaat- en energiebeleid. Het commissiedebat vond plaats op 28 juni. Een hartelijk woord van welkom aan de ministers, van wie ik de unisono kledingkeuze net heb becommentarieerd. Dat maakt het ook wat makkelijker voor de kijkers thuis. Ik geef graag het woord aan mevrouw Teunissen als eerste spreker in dit tweeminutendebat. Zij heeft zoals iedereen twee minuten. Het woord is aan haar.

Mevrouw **Christine Teunissen** (PvdD):
Voorzitter, dank u wel.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat voor een succesvol burgerforum vooraf duidelijk moet zijn wat Kamer en kabinet met de uitkomsten van het burgerforum gaan doen en welke randvoorwaarden zij daaraan verbinden;

constaterende dat de Kamer op dit moment belooft de uitkomsten van het burgerforum te bespreken (besprekingsplicht) en het kabinet belooft de uitkomsten van het burgerforum gemotiveerd over te nemen of af te wijzen (motiveeringsplicht);

overwegende dat het risico van een besprekings- en motiveeringsplicht zonder verdere randvoorwaarden is dat aanbevelingen van het burgerforum die politiek niet opportuun zijn terzijde worden geschoven;

overwegende dat dit kan leiden tot grote teleurstelling, wantrouwen en polarisatie;

constaterende dat in het adviesrapport "Betrokken bij klimaat: Burgerfora aanbevolen" van de commissie-Brenninkmeijer een plicht tot regelgeving als derde optie naar voren komt, waarbij partijen zich verplichten de uitkomsten van het burgerforum vast te leggen in beleid en regelgeving, in combinatie met bijvoorbeeld juridische en financiële randvoorwaarden;

overwegende dat een plicht tot regelgeving meer zekerheid biedt aan de deelnemers van het burgerforum en aan de samenleving dat de uitkomsten van het burgerforum serieus worden opgepakt;

overwegende dat burgers niet alleen mee willen praten, maar juist ook mee willen beslissen;

spreekt uit dat het tijd wordt dat politici burgers echt gaan vertrouwen;

verzoekt de regering zich te committeren aan een plicht tot regelgeving in relatie tot de uitkomsten van het burgerforum, en de Kamer zo snel mogelijk een voorstel te doen over de randvoorwaarden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Christine Teunissen.

Zij krijgt nr. 1276 (32813).

Mevrouw **Christine Teunissen** (PvdD):

Voorzitter. Dit is dus een motie over de plicht tot regelgeving. Daarnaast wil ik ook nog mijn steun betuigen aan de motie die de SP zo gaat indienen over het referendum. Daar doe ik graag aan mee. Wij denken namelijk dat met een referendum het draagvlak voor klimaatbeleid in de samenleving wordt vergroot, en dat niet alleen het draagvlak, maar ook de kennis over het klimaatprobleem daardoor zal toenemen. Daarom teken ik de motie over een referendum van harte mee.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Hartstikke goed. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Temmink van de fractie van de SP, die hier voor de eerste keer het woord tot ons gaat richten. Het is niet haar maiden-speech, maar we gaan desondanks met extra veel belangstelling luisteren. Het woord is aan haar.

Mevrouw **Temmink** (SP):

Voorzitter. De SP vindt het voor een goede werking van de democratie belangrijk dat mensen niet alleen mee kunnen praten, maar ook mee kunnen beslissen. Tot het SP-voorstel voor een referendum in tweede lezing is aangenomen, kunnen we dit ook op een andere manier mogelijk maken. Daarom dienen we de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat draagvlak nodig is voor een goed klimaatbeleid en dat een referendum het beste sluitstuk kan zijn om dit draagvlak te vinden;

constaterende dat de internationale ervaring is dat burgerfora die afsluiten met een referendum succesvol zijn;

verzoekt de regering niet uit te sluiten om burgerfora klimaat- en energiebeleid te beëindigen met een referendum,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Temmink en Christine Teunissen.

Zij krijgt nr. 1277 (32813).

Mevrouw Temmink (SP):

Helaas moet ik nu het debat verlaten voor een ander debat, maar deze motie was zó mooi; ik kan 'm van harte aanbevelen.

De voorzitter:

Je eerste debat al halverwege verlaten. Is dat zelfvertrouwen of is dat geen zelfvertrouwen? Mevrouw Kröger van GroenLinks.

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Voorzitter. We hebben een heel goed debat gehad over het instellen van een nationaal burgerforum. Wat ons betreft is dit een belangrijke eerste stap om klimaatbeleid stevig te verankeren in burgerparticipatie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat volgens de huidige plannen de reactie van het kabinet op het burgerberaad samenvalt met de verkiezingen in 2025;

overwegende dat het aantreden van een nieuw kabinet ertoe zou kunnen leiden dat er niet wordt geluisterd naar de uitkomsten en aanbevelingen van het beraad;

verzoekt de regering het burgerberaad eerder in te plannen zodat de aanbevelingen zorgvuldig overgenomen kunnen worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kröger.

Zij krijgt nr. 1278 (32813).

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Ik realiseer me dat deze motie op deze dag, met allerlei speculaties over een kabinetscrisis, wellicht tegen de stemmingen al achterhaald kan zijn. We gaan het zien.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Ik zie wat mensen wit wegtrekken in vak-K, maar dat is mijn eigen interpretatie. Nee hoor, zegt de heer Jetten. De laatste spreker van de zijde van de Kamer is de heer Dassen van de fractie van Volt.

De heer Dassen (Volt):

Dank, voorzitter. Dank aan de ministers voor het ervoor zorgen dat jongeren van 16 jaar en ouder worden betrokken bij het burgerforum. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat na het nationale burgerberaad klimaat- en energiebeleid reeds meerdere nationale burgerberaden – over zorg, pensioenen en emancipatie – op de planning staan;

overwegende dat voor een zo optimaal mogelijke organisatie van burgerberaden en inbedding in het Nederlandse democratische bestel gekeken kan worden naar de institutionalisering van het burgerberaad, oftewel het permanente burgerberaad;

verzoekt de regering parallel aan het burgerberaad klimaat- en energiebeleid de verschillende opties in kaart te laten brengen tot institutionalisering van het burgerberaad binnen het Nederlandse democratische bestel,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Dassen en Bontenbal.

Zij krijgt nr. 1279 (32813).

Heel goed. Tot zover de termijn van de Kamer. Ik schors twee à drie minuutjes. Daarna gaan we luisteren naar de beide ministers.

De vergadering wordt van 13.14 uur tot 13.16 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik geef graag het woord aan minister Jetten. Het woord is aan hem.

Minister Jetten:

Voorzitter, dank u wel. Dank aan de Kamer voor het heel interessante en boeiende commissiedebat dat we hebben gehad. Ik zal reageren op de motie op stuk nr. 1276 en de motie op stuk nr. 1278. Collega Bruins Slot zal reageren op de andere twee moties.

De voorzitter:

En dat mag puntig, hè?

Minister Jetten:

Ja. Ten aanzien van de motie op stuk nr. 1276 kiezen wij, ook met verwijzing naar het commissiedebat, voor de motiveringsplicht. We zullen dat uitgebreid doen. Waar we

denken dat voorstellen ook moeten worden omgezet in regelgeving, zullen we ook actief met voorstellen daartoe komen, maar een regelgevingsplicht aan de voorkant vastleggen vindt het kabinet te ver gaan. De motie op stuk nr. 1276 is dus ontraden.

Dan de motie op stuk nr. 1278 van mevrouw Kröger. Ook het kabinet wil zo snel mogelijk dat burgerberaad organiseren. We hebben ook in het commissiedebat aangegeven dat het wel echt tijd kost om het zorgvuldig voor te bereiden en vooral ook om die loting goed te organiseren. Er is dus wel echt een bepaalde voorbereidingstijd nodig voordat het burgerberaad goed van start kan gaan, maar als ik de motie zo mag lezen dat we gewoon alles op alles zetten om zo snel mogelijk te starten, zou ik de motie oordeel Kamer kunnen geven.

De voorzitter:

Mevrouw Kröger knikt, min of meer. Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan minister Bruins Slot.

Minister Bruins Slot:

Voorzitter, dank u wel. Ik kom eerst bij de motie van mevrouw Temmink, samen met de Partij voor de Dieren. Zij vraagt om behalve een burgerforum ook een referendum te organiseren.

De voorzitter:

Dat is de motie op stuk nr. 1277.

Minister Bruins Slot:

Dat is de motie op stuk nr. 1277. Ik ontraad deze motie. Het kabinet heeft niet de voorkeur om dat te combineren. Het burgerforum en het referendum zijn twee verschillende participatie-instrumenten. Bij het referendum moet het doorgaans eigenlijk gewoon een ja- of nee-antwoord zijn, een voor of een tegen, terwijl het kenmerkende van een burgerforum is dat het over een brede reikwijdte van onderwerpen gaat en dat daar een veelzijdigheid aan adviezen uit kan komen.

Voorzitter. Dan de vierde motie, de motie op stuk nr. 1279 om gedurende de ontwikkeling van het burgerforum al te kijken naar eventuele mogelijke opties voor het institutionaliseren daarvan. Het is belangrijk dat we van het instrument burgerforum ook leren om eventuele toekomstige nationale burgerfora te verbeteren. Als ik de motie zo kan lezen dat het in kaart brengen van de verschillende opties voor institutionalisering van het burgerforum ook kan starten tijdens de evaluatie, kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

Ik tuur naar de heer Dassen. Ook hij knikt enthousiast. Dan is het bij dezen oordeel Kamer. Tot zover dit debat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Vanavond, dus niet vanmiddag, maar vanavond, stemmen wij over deze moties. Ik dank de heer Jetten voor zijn aanwezigheid en wens hem vandaag een ontspannen werkdag toe.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Voorzitter: Van der Lee